

Rod, ženski pokreti i društvo

dr. sc. Branka Galić, izv. prof.

Sadržaj predmeta:

U kontekstu tranzicijskih preobrazbi hrvatskog društva, europskih integracija, globalizacijskih aspekata razvoja, novih identiteta i društvenih stratifikacija, rodni i feministički diskursi postaju neizostavni sadržaj u kulturnim, političkim i obrazovnim agendama širom svijeta. Što znači biti «žena», što «muškarac» ili imati «transrodni» identitet? Kako se ti identiteti i njihovi međusobni odnosi u društvu mijenjaju? Kako ih društvo oblikuje? Koliko različita društvena/kulturna očekivanja od rodni skupina uvjetuju društvenu stratifikaciju, asimetriju moći, alokaciju resursa i seksizam u različitim aspektima života za različite rodne grupe? U tom smislu razmatrat će se pitanja socijalizacije, oblikovanja i učenja rodni uloga, društvenih mehanizama stvaranja predrasuda, pripisivanja etiketa i poticanja seksizma. Iznijet će se glavni koncepti utemeljenja rodni uloga i odnosa u mitovima, religiji, filozofiji, prirodnim znanostima, kao i psihoanalizi. Feministički pristupi će se razmatrati s osvrtom na sljedeće teme: kritika patrijarhata i seksizma, feminizam prvoga vala i neofeminizam, postmoderni feminizmi, feminizam razlike, ekofeminizam, feministički esencijalizam itd. Posebno će se istaknuti problemi nasilja i zlostavljanja žena, spolne viktimizacije i trgovanja ženama, problemi reproduktivni prava, kontracepcije i novih reproduktivni tehnologija, žene u politici, kući i na tržištu rada, ženski pokreti u 3. svijetu, žene i mediji, žene u globalnoj perspektivi, transformacija braka, seksualne orijentacije te muški studiji roda. Također će se razmatrati uloga i doprinos feministički teorija i pokreta u razotkrivanju i dekonstrukciji različiti oblika seksizama i rodne stratifikacije. Izložit će se feministička kritika *mainstream* sociologije, te

feministički pristupi pojmovima identiteta, razlike, predstavljanja, moći, spolnosti, itd. Pokazat će se priroda i stupanj transformacije koja je postignuta u nekim područjima društvenih promjena, feministička vizija socijalne pravde, ali i produbljivanje strategija demokracije koje djeluju u smjeru rodno egalitarnog razvoja društva.

Razvijanje općih i specifičnih kompetencija (znanja i vještina) za predmet:

1. Upoznavanje s temeljnim spoznajama o rodnom identitetu i rodnim ulogama u feminističkom kritičkom diskursu;
2. analiza teorijskih i empirijskih radova i istraživanja iz navedenog područja radi utvrđivanja temeljnih stratifikacijskih parametara i razmjera rodne nejednakosti;
3. oblikovanje, izgradnja i razvijanje analitičkog okvira za dekonstruiranje rodne asimetrija unutar sociokulturnih obrazaca društva;
4. primjena utvrđenih i razvijenih modela kako u profesionalnom analitičkom diskursu, tako i u različitim aspektima ekonomskog, političkog, javnog života, ali i osobnog, privatnog.

Bodovna vrijednost predmeta: 10 ECTS bodova

Način polaganja ispita: seminarski rad i usmeni ispit

Obvezatna literatura za ispit:

1. Castells, M. (2002). Kraj patrijarhalnosti: Društveni pokreti, obitelji i spolnost, u: **Moć identiteta**. Zagreb: Golden marketing.
2. Haralambos, M. (2000). Spol i rod (poglavlje 3). U: **Sociologija**. Zagreb.
3. Pateman, C. (2000). **Spolni ugovor**. Zagreb: Ženska infoteka.
4. Ritzer, G. (1997). (ur). Suvremena feministička teorija, u: **Suvremena sociologijska teorija**. Zagreb: NZ Globus, str. 297-343.
5. Walby, S. (2005). **Rodne preobrazbe**. Zagreb: Ženska infoteka.

Dopunska literatura:

1. Butler, J. (2000). **Nevolje s rodom**. Zagreb: Ženska infoteka.
2. Galić, B. (2002). Moć i rod. **Revija za sociologiju**, Vol. 33, No. 3-4:225-238.
3. Galić, B (2004). Seksistički diskurs rodnog identiteta. **Socijalna ekologija**, Vol. 13(2004), No. 3-4:305-325.
4. Galić, Branka (2006). Stigma ili poštovanje? Reproductivni status žena u Hrvatskoj i šire. **Revija za sociologiju**, 37(3-4):149-164.
5. Galić, Branka (2006). Ženska tijela, reprodukcija i društvena stigmatizacija žena. **Kruh i ruže**, 30:23-33. Ženska infoteka.
6. Galić, Branka i Geiger, Marija (2006). Valorizacija ženskog. Rodni aspekti odnosa spram okoliša. **Socijalna ekologija**, 15(4):339-355.
7. Galić, Branka i Nikodem, Krunoslav (2006). Ne/razlomljeni identiteti. Seksizam i religioznost u hrvatskom društvu. **Socijalna ekologija**, 15(1-2):81-103.
8. Galić, B. (1999). Ekofeminizam - novi identitet žene, **Socijalna ekologija**,
9. Zagreb, 8(1-2): 41-55.
10. Geiger Marija (2006). **Kulturalni ekofeminizam. Simboličke i spiritualne veze žene i prirode**. Zagreb: Razvoj i okoliš.
11. Geiger, Marija (2002). Feministička epistemologija. Kratak pregled
12. feminističke kritike znanosti. **Revija za sociologiju**, 33(1-2):103-115.
13. Leinert Novosel, S. (1999). **Žena na pragu 21. stoljeća: između majčinstva i profesije**. Ženska grupa TOD.
14. Moller Okin, Susan (1979). **Women in Western Political Thought**. Princeton University Press.
15. Nicholson, Linda (1997). **The Second Wave. A Reader in Feiminist Theory**. New York and London: Routledge.
16. Sen, Gita & Snow, C. Rachel (Eds.) (1994). **Power and Decision. The Social Control of Reproduction**. Boston: Harward University Press.
17. Tomić- Koludrović, I. i Kunac, S. (2000). **Rizici modernizacije: žene u Hrvatskoj devedesetih**. Split: Udruga građana Stope nade.
18. Walby, S. (1990). **Theorizing Patriarchy**. Cambridge: Polity Press.